

ירושלים, כ"א באלול התשס"ח
21 בספטמבר 2008

חוזר מס' 3/08

אל: סמנכ"לים למינהל - דוא"ל
מנהלים אדמיניסטרטיביים בבתי חולים ממשלתיים - דוא"ל

הנדון: הפרת כללי אתיקה - בד"מ 38/07

במסגרת הפעולות להטמעת כללי האתיקה ונורמות התנהגות בקרב עובדי המדינה ברצוני להסב את תשומת ליבכם לפס"ד, שיפורט להלן, שניתן ע"י ביה"ד למשמעת בגין הפרת כללי אתיקה. פסק דין זה פורסם באתר האינטרנט של נציבות שירות המדינה במדור אתיקה.

הנכם מתבקשים להביא את פסה"ד לידיעת כלל העובדים.

בברכה,

יגאל חיות, עו"ד
הממונה על האתיקה בשירות המדינה
ותפקידים מיוחדים

העתק: מר שמואל הולנדר - נציב שירות המדינה

שליפת מידע שלא כדין (בד"מ 38/07):

עובדת המועסקת ברשות המיסים, בתפקיד ראש מדור מע"מ, הורשעה בכתב תובענה בכך, שבין התאריכים 11.10.04-2.3.04 נכנסה למאגר המידע של מע"מ, על מנת, לשלוף מהמאגרים שלא כדין ושלא לצרכי עבודתה, מידע על אנשים שונים ב-16 הזדמנויות שונות. בנוסף, בתאריך 6.6.04 הנאשמת נכנסה למאגר המידע של מע"מ ושלפה מידע עבור הורי בעלה, בנושאי נדל"ן לצורך אימות גוש וחלקה עבורם.

בי"ד התייחס להפרתם של סעיפים בתקשי"ר ובכללי האתיקה כמפורט להלן: הפרה את הוראות סעיפים 9.01, 9.02, 0.03 ו-12.01 לכללי האתיקה לעובדי המדינה, הוראות סעיפים (7)2 לחוק הגנת הפרטיות, התשמ"א-1981, והוראות פסקאות 65.13, 65.194 ו-65.195 לתקשי"ר והתנהגה התנהגות שאינה הולמת את תפקידה כעובדת מע"מ וכעובדת מדינה.

ביה"ד התייחס לדפוס התנהגותו של העובד:

על עבירות המשמעת של שליפת מידע שלא כדין, בית המשפט העליון אמר דברו בעניין:

"העבירות המשמעתיות של שליפת מידע ממאגרים שלא לצרכי התפקיד יוצרות פגיעה קשה בתדמיתו של שירות המדינה. צא וחשוב מה מידת הפגיעה הצפויה לכל אדם מהישוב, שעה שמידע אישי אודותיו, שנאסף על ידי אורגנים של השירות הציבורי לצרכי תפקידם, מועבר בשוק במידע כמוצר, ועלול להגיע לרשות הרבים ואולי לשמש את יריביו האישיים ומתחריו העסקיים של אותו אדם, בנוסף לפגיעה בתדמיתו של שירות המדינה נפגע אמונו של הציבור בשירות זה".
(עש"מ 1711/02 יפתח בן דוד נ' נציב שירות המדינה (פ"ד נו(2) 918, 923), בית המשפט הוסיף:

"ההישגים הטכנולוגיים של העידן המודרני הביאו עימם כתוצאת לוואי אפשרויות נרחבות לפגיעה בפרטיות. מאגרי המידע המצויים בידי הרשויות כלל, ובידי מס הכנסה, בפרט, נותנים בידי עובדי הציבור שיש להם גישה אליהם יכולת ועוצמה לאסוף מידע רב על כל אדם מהציבור בישראל בכל היבט מתחומי חיו.

חזונו האפוקליפטי של ג'ורג' אורוול בדבר "האח הגדול" עלול על נקלה להפוך למציאות חיים אם לא ייושמו הגבולות לנגישות למאגרים ולשימוש בהם מעבר למטרה המוגבלת שלשמה ניתנה הסמכות למופקדים על מאגרי המידע".

זאת ועוד, הקלות, הבלתי נסבלת, בה ניתן להשיג מידע ולהפיצו, מחייבים להציב מנגד אמצעי מרתיע, על כן, מדיניות ענישה ראויה מחייבת להחמיר עם עובד מדינה העובר עבירה של שליפת מידע, שלא כדין ולהטיל אמצעי משמעת חמורים על העבריינים. וזאת אף כדי להרתיע עובדים אחרים מביצוע אותה עבירה.

ובמיוחד הדגיש בית המשפט העליון בעש"מ 7111/02 דלעיל על מידרג החומרה של עבירת המשמעת:

"בכל הנוגע לחומרתו של המעשה ולקביעת מדרג החומרה של עבירת המשמעת, יש מקום להחמיר עם עובד בנסיבות של שליפת מידע מהמאגר והעברתו לגורם חיצוני. כמובן שחמורה במיוחד מסירת המידע לגורם חיצוני עבור תמורה כספית, אך אין להמעיט מהחומרה שבהעברת המידע לגורם שיכול לעשות בו שימוש, אף אם העברת המידע היתה ללא תמורה.

בין היתר הנסיבות לחומרה, לשקול גם את היקף מעשי שליפת המידע, תכליתם והשימוש שעשה בהם העובד. ככלל, ועל דרך העיקרון ניתן לקבוע כי כאשר מדובר בשליפת מידע שיטתית ובמיוחד כאשר השליפה נועדה למסירת המידע לגורם חיצוני בנסיבות בהן המסירה אינה חד פעמית, מן הראוי לשקול להטיל על העובד אמצעי משמעת של פיטורין".

ופסק דין שהתפרסם זה עתה, נאמר:

"במובן הנורמטיבי, הציפיות מעובד בגדרי עבודתו הן כי יעשה אותה כמשרת הציבור, בלא עירוב מניעים אחרים, כדי שלא יתקיים "איש הישר בעיניו יעשה". נאמנות עובד הציבור מתבטאת לא רק בהגבלות החוק, אלא אף בנורמות המשפט הציבורי. עובד הציבור שבידו מפתח למאגרי מוזהר בדין אזהרה חמורה שלא לחרוג מכלל השימוש בהם".
(עש"מ 7797/07 צוריאל מימון נ' נציבות שירות המדינה – טרם פורסם).

הנאשמת עובדת ותיקה בשירות המדינה (משנת 1986) וקיימת צפיית המערכת והציבור ממנה, שתפקיד על ההוראות ותעשה שימוש ראוי במידע הרב המצוי ברשויות המס ושלו היא נחשפת במסגרת עבודתה.

ביה"ד התייחס להפרתם של סעיפים בכללי האתיקה בתקשי"ר כמפורט להלן:

סעיפים שבתקשי"ר

סעיף 42.211: במילוי תפקידו חייב עובד לקיים כל נוהל שנקבע וכל הוראה שניתנה לו כדין וכל הוראה שניתנה על ידי מי שהוסמך לכך או שהיא נובעת מהתפקיד המוגדר שלו בין אם התפקיד הוא קבוע ובין אם הוא זמני.

סעיף 43.131: עובד אינו רשאי להשתמש ברכב ממשלתי או ברכב שכור על חשבון הממשלה, אלא למטרת נסיעה בתפקיד.
השימוש ברכב ממשלתי למטרות פרטיות מותר רק לעובד שמחויב בזקיפת הטבה בגין השימוש ברכב.

סעיף 91.151: (ג) רישום נוכחות וחיוב בשל איחורים או יציאה מוקדמת.
1. כל העובדים יחתמו בשעון הנוכחות בכניסתם לעבודה וביציאתם ממנה;

סעיפים בכללי האתיקה:

סעיף 9.01: על עובד המדינה לשמור בסוד ולנקוט בכל האמצעים הנדרשים כדי לשמור בסוד כל מידע שהגיע אליו בתוקף תפקידו ואין הוא ראשי למסור מידע כלשהו, אלא למי שהוסמך כדין לקבלו.

סעיף 9.02: עובד המדינה לא ישתמש במישרין או בעקיפין במידע שהגיע אליו בתוקף תפקידו או בקשר אליהם, לשם קידום ענייניו או ענייניו של כל אדם אחר שלא כדין.

סעיף 12.01: אסור לעובד המדינה לנצל את מעמדו או תפקידו בשירות המדינה לקידום ענין אישי שלו או של אדם אחר ולכל מטרה שאינה קשורה במילוי תפקידו.

ביה"ד הרשיע את העובד בעבירות של פגיעה במשמעת שירות המדינה, אי קיום הוראות, התנהגות בלתי הולמת העלולה לפגוע בתדמיתו ובשמו הטוב של שירות המדינה, התנהגות התנהגות בלתי הוגנת במילוי תפקידו או בקשר איתו.

ביה"ד גזר את דינו של העובד והטיל עליו את אמצעי המשמעת הבאים:

- נזיפה חמורה
- הפקעת משכורת קובעת
- הורדה בדרגה לפרק זמן של שנה